

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 30. listopada 1883.

List 48.

Za Jezusa vse!

Da tisoče svetov bi imela,
Al' démantne, zlate goré,
Mil'jarde v zakladih bi štela:
Za Jezusa dala bi vse.

Bi vedno b'lo v mukah živeti
Za Jezusa, drago mi je;
Sto tisočkrat hotla bi vmreti,
Terpeti vse milo gorjé.

Če pekla pregrozno terpljenje
Mi Jezusa le pridobí, —
Ne plaši me več pogubljenje,
V trenutku tje serce želí.

Naj živega ognja plameni
Prešvigajo dušo, telo,
Požirajo madeže v meni:
Le Jezus naj plača mi bo! —

Pa vera drugači mi pravi:
Od tamkaj rešenja več ni; —
Kjer ogenj peklenški krog davi,
Tam Jezusa milega ni! —

Ni njemu za démantne gore,
Mu mar ni srebrá in zlatá:
V priprósti najti le more
Sercé si preljub'ga Bogá.

Da, v sercu priprostem prebivaš,
Moj Jezus! tam rad si domá,
Tam milosti svoje izlivaš,
Le čisto Te serce imá.

Daj čisto mi vedno živeti,
O Jezus, presladki Gospod!
Za Tebe plamteče goreti,
Te vsélej ljubiti povsod!

J. M. Bonavent.

Današnji Kajn in današnji Abel.

Dogodbe sv. pisma nekdanjih časov so velikrat podobe poznejših časov. Zatirano in zopet reševano izraelsko ljudstvo je bilo podoba keršanskega ljudstva v novi zavezi. Poglejmo tudi, kako sta bila Kajn in Abel podoba sedanjih časov. Abel sicer predpodobuje nedolžno terpečo Jagnje Božje, Kajn pa njegove morivce, judovsko ljudstvo. S tem pa sta ob enem podoba tistih, ki so stopili na mesto Kristusovo in judovskega ljudstva, namreč katoliške cerkve in njenih sovražnikov — znótranjih in zunanjih, novih judov in novih poganoov.

Adam in Eva sta imela dva sina, Kajna in Abelna; Kajn je bil stareji, Abel mlajši. Tako ima Bog sadaj v nekakem pomenu dva sina: Kajn je svet, ki je Boga zapustil, Abel pa je prava katoliška Cerkev. Kajn je bil zemlján, z zemljo se je pečal, zemlja je bila njegovo upanje, njegovo mišljenje in veselje. Tudi prostomišljaki, ki se razglasujejo za svobodne, za neodvisne od Boga, so nekaki zemljáki, pozémeljski, posvetni ljudje; sej vse njihovo mišljenje teži le v zemljo. Razžališ jih, ako jih spomniš na Boga, na dušo, na sodbo, — s tem ne marajo kaj opraviti imeti.

Kajnu se je cenil za močnejšega, kakor Abel. Tako tudi otroci tega sveta presegajo otroke svitlobe, in velikrat daleč presegajo v svojem svetnem počenjanji, pridobivanji itd. Kajnovci sploh skup vlečejo, se strinjajo v hudem tako, da po naravnem videzu Cerkev velja za slabejšega Abelna, sovražni svet pa kakor za močnejšega Kajna.

Kajnu in Abelu Bogu darujeta, kakor pravi sv. pismo. Toda z dopadljivostjo je Bog gledal na Abelnov dar, ne pa na Kajnovega. In zakaj je Bog zavergel Kajnov dar? Gotovo zato, ker mu ni daroval z dobrim, ne s celim sercem, ne iz čeznatorne vere; storil je le nekaj za Boga. Tako delajo tudi prostomišljaki, „liberalci“; nekaj dajo Bogu, nekaj časté Boga. — n. pr. veliki petek grejo božje grobe obiskat, na Božič k sv. maši; ne opravijo pa velikonočne spovedi in sv. Obhajila. Tudi postijo se ne mara veliki petek, ne pa druge postne dni, — mogoče, da iz zaničevauja posta in cerkvene zapovedi pepelnično sredo meso in ribe ob enem jedó! Dajo sicer kako miloščino, kaki dar; ne hodijo pa ob nedeljah k zapovedni službi božji. Pri vsem tem

nočejo biti brezbožni, nevétni; pa vendar ne mara otroke dajejo v krivovérské šole, k brezvérskim mojstrom v nauk, v službo. Kdo ne sprevidi, da s takim djanjem ubijajo — pohujšujejo svojega „brata,“ katoliškega vernika.

Abel je daroval z vernim in popolnoma vdanim srcem; Kajnovó serce je bilo v zemlji, daroval je z nespokornim srcem nekervavih darov, češ: „sej živim pošteno, nimam nič greha, da bi potreboval sprave;“ tudi novi Kajni nočejo spoznavati, da so pred Bogom kaj zadolženi ter da pokore, spovedi, rešenja od greha potrebujejo.

Kajn je daroval po svoji volji; tudi novi Kajni hočejo čisto po svoji volji Boga častiti, ne tako, kakor je Bog svojo voljo razodel in kakor njegova Cerkev učí in zapoveduje. Kajn je svoj dar sam zažgal, Abelnov dar je bil Bog sam zažgal; tako tudi le-ti prostomišljaki le s svojo natorno pametjo hočejo Boga po svoje spoznati in le z naravno ljubeznijo ga ljubiti. Abelnu je bil dar Bog zažgal z ognjem iz nebés; le-ti pa nič nočejo vedeti od čeznatorne luči sv. vere, ki je ogenj sv. Duha in se izlija v serca vernikov, in ta še le njihove misli in djanja Bogu dopadljive dela.

In pisano je zopet: Kajn se je razserdil v sercu zato, ker se je Bog dopadljivo ozerl na Abelnov dar, in obličje mu je upadlo. Pretresljive nauke ima ta dogodba v sebi, naj jih ne prezirajo, kteri so na Kajnovi poti. Tudi naše Kajnovce grabi jeza in nevošljivost, kadar vidijo notranji mir in zadovoljnost pravega kristjana. Sovražniki prave Cerkve velikrat tenko slutijo, da le katoliška Cerkev je prava cerkev, edino njeni nauki pravi nauki, da le v nji je tudi pravi mir. Ta zavednost pa jih navdaja s sovraštvom in nevošljivostjo, ker nimajo serčnosti, da bi se tudi oni iz temote in mraka k luči povzdignili in tisti mir dosegli. Mar ni res tako? Zakaj n. pr. marsikteri ne more viditi duhovna, redovnika? Zakaj so pa dobri ljudje tako veseli tega stanú? Zakaj francoski in drugotni prostomišljaki preganjajo usmiljene Sestre celo od bolnikov in umirajočih? Kako, da se po občinah, celo po deželi nahajajo čuki in krokarji, ki krokajo zoper misijone, ki so vendar pomočki, da se cela občina povzdigne iz nesposobnosti k spodobnosti, iz krivic k pravici? Zakaj se liberalci spotikujejo nad nedolžnimi obhodi, božjimi poti? Zakaj s toliko zagrizenostjo čertijo blagoslovljene pokopališa in hočejo le poganske imeti? . . . Vse katoliške naprave, vse življenje in djanje vérnih katoličanov je tem ljudém tiha, pa globoko segajoča pridiga, ki jim na serce govori: Tam je resnica, vi ste v zmoti, spreobrnite se, — poprej ne bo mirú! . . . Ta pridiga je prostomišljakom nadežna; zoperno jim je vse očitno spoznavanje sv. vere. To je glavni vzrok, da se preganja sv. Cerkev.

Kajnu je obličje upadalo. S svojo zavidnostjo je sam sebi škodoval, sej nevošljivost je človeku njegov lastni trinog, pravi sv. Krizostom. Ravno tako se godí zavidljivcem in sovražnikom katoliške Cerkve. Njihovo sovraštvo in nevošljivost le nje same ujéda, njim samim narveči škodo dela. Še tako so brezpametni, da jim ni žal tudi za večí stroške, če le Cerkvi zamorejo s tim škodvati. Cerkvi sovražne časnike kupujejo, pohujšljive igre hodijo gledat, poslušat, da je le kaj zoper vero, duhovstvo, samostane. Vse radi podpirajo, kar je Cerkvi v kvar. Naj pri kaki vladi, v kakem postavodajstvu, v kakem zboru le na to kaže, da bi se kaj sklenilo v škodo katol. Cerkvi, duhovnov itd.: precej si vse — tudi med seboj sovražne stranke za herbtom roke podajajo, da bi se le Cerkvi škodvalo! Zakaj ti je obličje tako upadlo, je rekel Bog Kajnu. Tako bi se smelo tudi vprašati: Zakaj so se v 19. stoletji, v dobi napredka in osvítljenja, ljudske pravice tako skerčile, svoboščine tako

močno zginile? Sovraštvó in zavidljivost zoper sv. Cerkev ima v tem velik delež. Koliko je nevošljivi Kajn napravil paragrafov n. pr. na Laškem zoper Cerkev, da je potem segel po samostanih in sploh po cerkvenem in duhovskem premoženji! Koliko imajo zdaj francoski nevošljivci pisanja in postavodajanja zoper pokopališa itd., da bi Cerkev v paragrafe zadergnili, ob vso svobodo jo pripravili, jo zadušili, pa sami sebe okoristili! Toda, kolikor bolj Kajn Abelna zatira, toliko bolj samemu obličje upada, sam v zadrege gre. Strahotni n. pr. so državski dolgovi, leto za letom večí po več deželah.

Bog je svaril Kajna: Kaj to počenjaš? Kaj imaš od svoje jeze, nevošljivosti? Dobro stóri, kakor tvoj brat, in tudi ti boš plačilo prejél. Ako pa hudo storiš, že greh preží pred tvojimi vrati. Ti moraš krotiti svoje hudo poželenje, gospodovati ga! — Toda Kajn je jezo, potuho v sercu ohranil, in od tod njegova lastna nesreča in prepozno kesanje. — Tako tudi Cerkev ljubezujivo svarí svoje sovražnike. Koliko si je prizadjal Pij IX, lastnoročno pisal Viktor-Emanuelu, pruskemu kralju, — koliko dela za potolaženje kajnovske jeze sedanji sv. Oče Leon XIII! Kako priserčne in podučljive enciklike daje Rim vsemu svetu! Brez številokrat je Cerkev skazovala in pojasnovala, da sovraštvo zoper katol. Cerkev in vero je pogin narodov, nasproti pa svoboda Cerkve da je blagor ljudstev. Toda novi Kajn kljubu temu ohranjuje predsoje v glavi, jezo v sercu. (Primeri: „Apostolat d. Presse, št. 11., 1878.)

Pij VII pa Napoleon I.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

Devetnajsto stoletje se je začelo za sv. Cerkev blagonosno. Cerkev dobi novo glavo, verni novega pastirja, od kerščanstva pozdravljenega z nado in zaupanjem, spoštovanjem in ljubeznijo. Novi papež Pij VII je bil blag in pobožen kot kristjan in cerkveni poglavar, kteri je vedno ljubil mir. V veri je bil čverst in neomajljiv, pripravljen svobodo in pravice Cerkvi varovati in braniti celo s svojim življenjem. Prihajočega v Rim, v sredotočje katol. Cerkve in papeške države, je ljudstvo pričakalo s tolikim veseljem, da klicanju ni bilo ne konca ne kraja.

Ta čas je bil v Parizu general Bonaparte skoraj vladar dežele. Vernil se je bil iz Egipta, ter si je s svojim močnim duhom, z derzovitostjo in z opanljivostjo svojega imena podvergel vse stranke, in prevzel je kot prvi konsul na 10 lét, potlej dosmertno gospostvo na Francoskem, ki je bilo po prevratu razdjano in razderto. Moč, na ta način dobljeno, na videz omejeno, v resnici pa neomejeno, porabi Bonaparte, da zaduši prevrat, in da popravi, kar je poterla brezbožnost.

Najprej se ozre na vero. Prepričan je bil, da brez nje ni moči vladati nobene države, da brez nje ne more biti srečen noben narod, da brez nje ne more obstati nobena vlada. Prekucijstvo je vero zaničevalo, preganjalo, stiskalo, gazilo, terlo; Bonaparte jo zopet povzdigne, verne Cerkvi pravice in svobodo, ktera ji je neogibno potrebna, da more spolnovati visoki poklic. Bonaparte je zopet povzdignil katoliško vero, ono, ktera je poprej gospodovala pri francoskem ljudstvu; povzdignil Cerkev, ono, zoper ktero je divjal vihar prevrata, ktera pa je vendar še živela v sercih tisoč in tisoč ljudi, ki je bila še zmeraj ter morala ostati cerkev francoska. Ko so prvemu konsulu svetovali, naj staro vero „reformira,“ naj se oprime protestantizma, naj za papeža ne mara, naj vstanovi „narodno cerkev francosko,“ neodvisno od Rima, — je Bonaparte odločno odbil vse

take nasvete, predloge in osnove, mereče na tako versko emancipacijo. Bil je te misli, ki jo je očitno in odločno izrekal, da francoskemu narodu se podá edino le katoliška Cerkev. Narodna cerkev, odtergana od Rima, bi bila le nesreča. Popolnoma je zoper misli in čute francoskega ljudstva, da bi verhovna glava v državi v roke vzela najvišjo cerkveno oblast. To naravnost vodi do despotizma, kakoršen je na Rusovskem, Turškem, ter v mnogih protestantovskih deželah. Verhovno cerkveno moč dati cerkveni oblasti, ktera bi bila pod verhovnim gospostvom državnim, ter od njega skozi in skozi odvisna, to se ne dá tako lahko zveršiti, pa bi bilo tudi silno pogubljivo; ali bi ta oblast pri ljudstvu ne imela nobene veljave, moči in vpliva, ali pa bi naredila strahovito opozicijo v sami deželi zoper verhovno oblast državno. Zavoljo tega je Bonaparte zpoznal, da za francosko ljudstvo, ktero je v mislih in djanjih skozi in skozi katoliško, je tudi v političnem oziru najrešivnejše in najprimernejše, da svojo najvišjo cerkveno oblast priznava v neodvisnem, tujem, duhovnem poglavarju, da ta ljudstvo vladaj na poti dušnega zveličanja, kteri ob enem tudi ni nevarcu državi, ki ne more potreti politične oblasti verhovnega državnega poglavarja, pa tudi škodovati ne.

Bonaparte toraj, da zopet povzdigne katoliško Cerkev na Francoskem, stopi v dogovor s papežem v Rimu, ki se zverši s konkordatom, sklenjenim med Pijem VII pa Napoleonom I 15. julija 1801.

Šestdeset škofov, kteri so bili pod prevratom pomesteni, je izgubilo svoje stolice, francoska je bila na novo vravnana z 10 nadškofijami in 60 škofijami. Stare škofe, ki po kanoničnem pravu niso mogli izgubiti svojih stolic, nagibal je papež, kteri je v interesu vere bil nekam moralno prisiljen dovoliti novo cerkveno vredbo na Francoskem, naj se dobrovoljno odrekó svojim škofovskim stolicam. Mnogi so res tudi tako storili, videči, da je to prav potrebno, ako se hoče cerkveni mir ohraniti na Francoskem. Z vstavnimi, od države nameščenimi škofi, kterih papež ni hotel priznati, je bil prvi konsul hitro gotov — kar odstavil jih je.

S tem je končal dolgo skrunsko delovanje duhovske oblasti v prevratni dobi, kar mu je več let predsedalo, ker vladal je odpad od cerkve Božje. Katoliško bogoslužje je bilo spet vstanovljeno, pregrani duhovni so se vračali v domovino, pozaperti so se izpuščali, cerkvá niso več plenili, v svetovne namene obrnjene hrame božje so posvečevali, altarji so bili na novo postavljeni, presveta daritev se je spet opravljala po svetem in Bogu prijetnem načinu, ob kratkem: Kristus se je spet vernil na Francosko, v cerkev, v serca francoskega naroda, toliko lét odtujenega Bogu in Cerkvi.

Tudi posvečevanje nedelj in praznikov je bilo vstanovljeno. „dekade“ (teden z 10 dnemi) s svojimi brezbožnimi gerdobnostmi so bile odstranjene; republikanska éra se je umaknila kerščanski, pogansko in svetogerdno poimenovanje dni v tednu so zamenili s svetimi imeni kerščanskega kalendarja.

„Sekulariziranih“ (v svetno rabo obrnjenih) in razprodanih cerkvá in samostanov, ugrabljenih in večidel od države prodanih cerkvenih dóber papež ni mogel zopet vstanoviti in cerkvi verniti; moralo se je to terpeti. Oporekši zoper ta grabež in rop, ktereга ni mogel odobriti in „sankcionirati“, izreče, da ostalo premoženje cerkveno se ne smé vznemirjati; kar je bilo poprej vzetega cerkvi, je ostalo onim, ki so ga ugrabili in prekupili.

Tudi tega ni mogel papež dobiti od Napoleona, da bi se bili ugrabljeni terdnjavi, Bolonja pa Ferrara, prištele k premoženju Petrovemu; Napoleon je s tem dovoljno pokazal, da on ne spoštuje inetja najvišega

poglavarja, v katerem ima ceniti svojo duhovno veljavo. Poleg vsega tega se je papež konkordata veselil toliko, za kolikor se je popravilo cerkveno stanje. 24. maja se je izrazil o tem nagovoru do kardinalov tako-le:

„Spet so odperte hiše Božje; povzviševano ime Božje in njegovih svetnikov je začelo spet sijati v svoji veličini; služabniki svetišča našega Gospoda se spet z vernimi zbirajo okolu altarja; ovce so se spet nagernile k svojim pravoveljavnim pastirjem; cerkvene skrivnosti se spet svobodno delé; očitno spolnovanje kerščanske vere se opira na čverst vklad; verhovna glava cerkvena, brez ktere vsaki raztresa, ki žnjo ne zbira, priznava se spet slovesno; zastava križa je spet zataknjena; dan Gospodov se iznovič slavi; naposled je žalostni in s pogubljenjem žugajoči razkol na Francoskem nehal, ter bil od ondod odpravljen.“

Bilo je v resnici nekaj velikega, kar je prvi konsul tukaj izpeljal. Treba je bilo veleduha in odločnosti, kakoršna je bila le v Napoleonu, da se na novo vpelje kerščanstvo na Francoskem, da spet vzpostavi katoliško vero, takorekoč iztrebljeno.

Desetletna burja prevratna je uničila vse kerščanske vredbe, brezversko modroslovje je vero izverglo studu in zaničevanju, razdivjanost jakobinska je preganjala Cerkev. Le v srednjem stanu ljudstva, zlasti na deželi, je dihal globoko zakopani duh kerščanski. — a ta se ni smel pokazati na dan. Viši krogi družbinski so bili odtujeni kerščanstvu; priprosta derhal pa je bila od jakobinarjev s satanskim sovraštvom navdihnjena zoper vse, karkoli je spominjalo na Kristusa in njegovo Cerkev. Načela enciklopedistov, ktera je prevrat vpeljal v življenje, so napolnila in okužila ljudsko in državno življenje z nekerščanskim zopercerkvenim duhom. Taisti duh je preneval tudi vojsko. Ko je Napoleon o priložnosti cerkvene slavnosti obhajane po sklenjenem konkordatu v Noterdamski cerkvi, hotel dati blagosloviti vojne zastave, so žugali vojaki, da jih bodo z nogami pogazili, ako se jim blagoslové, in tako nerado je bilo ljudstvo pri tej cerkveni slovesnosti, da jo je z zasramovanjem in psovanjem hotelo osmešiti. Vse to ni odvernilo pervega konsula, da ne bi izpeljal svojih osnov, da ne bi zopet vstanovljal katoliške vere. On sam je predhajal s svojim zgledom, verskim zgledom, pri cerkvenih prazničnostih. Na samo veliko noč l. 1802, v dan, ko je bil slovesno razglašen konkordat, se je peljal v državni kočiji naj slovesnejše v Noterdamsko cerkev, ter je bil, obdajan od visokih deželskih in vojaških oblastnij, pri slovesni službi božji, ter je poskerbel, da bodi v cerkvi popolni mir.

Koliko upora je našel Napoleon na Francoskem, prizadevajoč si vzpostaviti katoliško Cerkev, sam pripoveduje: „Človek si more komaj misliti upor, ktereга sem se jaz imel bati, ko sem zopet vstanovljal katolicizem. Veliko raje bi bili hodili za menoj, ko bi bil dvignil protestantovsko zastavo.“

Poglejmo malo bolje to izreko Napoleonovo, ter prašajmo: kteri so bili vzroki, ki so ga nagnili, da je ukljub vsem oviram, ki so ga zaderževale, vendar le obnovil kerščanstvo in to katoliško kerščanstvo, ter s papežem sklenil konkordat? Ali je storil to iz verskega čustva, iz katoliškega prepričanja, ali so ga nagibali državni oziri, ali je menil, da katolištvo je naj pripravnejši pomoček, s kterim more razujzdani svet spet spraviti v red? Težko je na to prašanje gotovo in prav odgovoriti; pa bo tudi ostalo težko in nemogoče, ker je sploh veliko tacega pri tem velikem možu, kar je uganka in nerazvozljiv voz. Ne more se reči da je Napoleon edino le iz kerščanskega mišljenja vravnal Cerkev, ter njeno glavo, rimskega papeža, na novo postavil v njegove poprejšnje pravice. Ko bi bilo to res edino

tako, kako bi bil mogel, ne dolgo zatem, taisto Cerkev tretji in stiskati? kako bi bil mogel njeno glavo, rimskega papeža, tako neusmiljeno in brezozirno preganjati? Toraj utegne res biti vzrok, da so bili politiški oziri in državna korist pa lastna častiželjnost močni vzroki; zavoljo tega je že poprej, ko je bil še general v Italiji, in ko je dobil od direktorija nalog, papeštvo vreči s papežem Pijem VI, tako nežno in prijazno postopal, ter ga pustil v posesti papeževe države, ker je upal, da bo kmalo prišel čas, ko mu bo papež več koristil, kakor prevratniki in republikanci.

Kakor je Napoleon s svojim velikim talentom spredoval, da vera je neogibno potrebna, ako se ima narod mirno vladati ter osrečevati, tako je tudi spoznal, da razrita in razdjana Francoska se more le s tem umiriti, vrediti, preroditi, ako se terdno vstanovi stara vera, in da le v tej veri more najti svojo srečno prihodnost, svoj obstoj. Samo po sebi je očitno, da je moral, hoteč ukrotiti zverino prevrata, na pomoč poklicati tudi vero, da je moral skleniti zvezo s Cerkvijo, da potem potu dobre vterdi in za-se pridobi, prevratnike pa potlači, in hude duhove razžene. Ukljub desetletni nevihti, ktera je na vso moč besnila nad Cerkvijo, je imela še veliko zvestih priveržencev in močnih zagovornikov pri ljudstvu, pravih, veljavnih katoličanov, ki so tem bolj hrepneli za tem, da se vstanovi katoliška vera, ker so na lastne oči videli najgnjusnejša djanja brezvercev, strahote in pregrehe, ktere so počenjali prekucuhi, odpadli od kerščanstva, popoganjani, podivjani, poživinjani. Papežovo ime pa je posebno sočutje budilo v srcih francoskih katoličanov. To je Napoleon dobro videl in vedel. Vero si narediti služabnico, papeža pridobiti za-se, z njegovo pomočjo in njegovim prijateljstvom večidel francoskega ljudstva pripraviti na svojo stran, pa na ta način izpeljati svoje velike osnove: to se je zdelo Napoleonu v njegovih okoliščinah največe politišno delo. Take misli so bile vzrok, da je Napoleon zoperval tako imenovani „narodni cerkvi,“ ktera bi mu bila pri večem delu ljudstva pripravila upor, ovirala njegova početja, ter mogla biti prav nevarna njegovemu gospostvu. Pri tem pa ni še bil gotov, če zadobi moč na Francoskem v politišnih načelih, ko je najprej tega iskal, da bi v roke dobil dežele. Pozneje torej je bil une misli popustil, ter je začel, zgrabivši polnomočje nad francoskim, tudi vesti si pokoriti, Cerkev si podlagati, papežu zapovedati, — toda — le v svojo nesrečo.

Kakor je bil Napoleon velik sovražnik „narodne cerkve“ na Francoskem, tako je bil velik zopernik protestantizmu, kterega bi bilo veliko Francozov raji sprejelo, kot državno vero, drugač pa je storil s katoliško Cerkvijo, ktero je čestil. Napoleon se ni oziral na svet onih, ki so mu prigovarjali, naj tudi versko gospostvo vzame v svoje roke. Tudi tukaj mu je njegov genij pokazal pravo stezo. Videl je, da značaj francoskega ljudstva je taki, da Francoz bo terden in odločen katoličan, ali pa popolni nejeverniki — nekaj srednjega ne. Razen tega je spoznal, da se bote porodile dve stranki, ako vvede protestantizem na Francoskem, ktere se bote divje med seboj kresale, moč države slabile, njegovo gospostvo pa spodkopavale. Zdelo se mu je toraj — pa drugač tudi biti moglo ni — da je naj boljše in naj pripravnejše za moč in veličastvo Francoske in za izpeljanje njegovih osnov, če katoliški Cerkvi zopet veljavo vterdi, veljavo in moč papežovo povzdigne. V tem so mu pomagali, kar se nikakor ne smé prezirati, tudi lastni nazori in lastni čuti.

Napoleon se je rodil v katoliški veri, bil odgojen v katoliški deželi. Ljubezen do katoliške vere, ktera se je bila v mladem srcu zasadila, in nagnjenost do katoliške Cerkev ni bila v njem čisto zamerla. Res je,

da je v Egiptu branil mohamedanstvo, ter svojim četam rekel: „Narodi, med kterim bomo živeli, so mohamedanci; ne nasprotujte jim, izkazujte spoštovanje njihovim duhovnom, varujte njihove mošeje, bodite tako sterpljivi do Mohamedove vere, kakor ste do Mojzesove in Kristusove.“ Še več, o neki priložnosti je Egipčanom v razglasu rekel: „Slišite vi kadiši, šejhi in islamci, recite ljudstvu, da smo tudi mi pravi mohamedanci. Ali nismo mi poterli papeža, ki je zmeraj rogovolil, da je treba neprenehoma vojskovati se zoper našo vero? Ali nismo mi sultanovi prijatli?“ (Tu je debelo lagal širokoustni revež in dvojezičnik, ker le turki imajo povelje, vsako leto vojskovati se zoper „pogane,“ to je, zoper nemohamedane; kar pa katoličane tiče, je Rim prepovedal mohamedanom evangelij oznanovati, da bi se njih divji fanatizem še huje ne vnel. To nam je tudi ranjki provikar dr. Knoblehar enekrat pravil in ni dvoma, da ta prepoved se je zgodila že prešnje čase, pred prvim Napoleonom. Papež ni nikoli „rogovilil,“ — le napihnjani Napoleon je „rogovilil.“ Kako pa je on papeža „poterl,“ je med drugimi priča Moskva in Št. Helenski otočič, kjer se je ponižan pokoril za vse prederznosti zoper papeža in človeštvo sploh, za toliko krivic in prelite kerví itd. Blagor njemu, če je pokora bila resnična. Vr.) Iz tega se vendar ne smé sklepati, da je bil Napoleon čisto brez vere.

Da je pri vsem tem zraven politišnih ozirav bila tudi osebna naklonjenost do katol. Cerkev pri Napoleonu nagib, da zopet vterdi katoliško vero, to je izrekel on sam. Nekemu posredniku, ki je posredoval med Napoleonom pa angleškim ministrom Pittom, in kteri je Napoleonu v imenu svojega gospodarja ponudil mir pod pogojem, ako vvede na Francoskem protestantovstvo, je odgovoril: „Jaz sem katoličan, ter hočem ohraniti katolištvo na Francoskem, ker je ono prava vera, vera Francoske, vera mojega očeta, in ker je moja vera, in Bog varuj, da bi jo zatiral, hočem celo vse storiti, da jo tukaj vterdim.“

Ko mu angleški poslanec oporeka, da bo papež in duhovstvo nad njim gospodovalo, ter mu velike ovire delalo, ako prizná papeža, odverne Napoleon: „Za zdaj ste dve oblasti: za časne reči imam jaz meč, in ta mi je dosti za mojo moč; za nebeške reči je Rim, in Rim bo o njih odločeval, pa da mene še prašal ne bo, v tem ima popolnoma prav; to je polnota njegove oblasti.“

„Pa vi ne bote nikdar postali samostalni suveren,“ nadaljuje poslanec, „tudi v časnih stvaréh ne, ako se ne razglasite za glavo cerkve, da pa to postanete, vidite predloga: naredite preobnovo na Francoskem, naredite vero po svoji misli.“

„Vero narediti,“ pristavi smejoč se Napoleon. „Kdor hoče vero narediti, mora poprej na Kalvarijo iti, to se pa meni ne prilaga.“

Naj bodo nagibi kterikoli, ki so izključivo vodili Napoleona k temu, da zopet vterdi na Francoskem katoliško vero in Cerkev, to je gotovo, da si je pridobil veliko zasluženje s to vterditvo katoličanstva, tako za razcepljeni narod francoski, kakor za potlačeno Cerkev katoliško. On je bil tisti mož, kteremu je previdnost božja izročila veliko poslanje, naj stori konec grozi in trepetu, ki je nastajal z rušenjem in skrunjenjem svetih krajev. Kakor je v stari zavezi Bog poklical kralja Cir, ki naj izraelsko ljudstvo reši iz sužnjosti ter postavi tempel v Jeruzalemu, takisto je v pripravnem času poslal Napoleona iz Egipta, ki naj iz krempljev zverskega prevrata reši tako dolgo stiskano ljudstvo, tako dolgo jim preganjano Cerkev, da naj povzdigne na novo temple Gospodu, in spet postavi kerščansko bogoslužje.

Kakor je bil Napoleon drugi Cir, tako je bil še več drugi Konstantin, ki je spoznal moč evangelija,

evangelija, katero ne osrečuje le posameznega človeka, ampak cele narode; kateri je preklical postave, zatirajoče katoliško cerkev, kateri je razglasil, da jo vsakdo svobodno spoznavaj; kateri je po 10letnem njenem preganjanju in tlačanju spet pripeljal narod v njeno naročje — to pa zato, ker je bil prepričan, da le v nji in po nji more doseči časno in večno dobro. Naj očita zgodovina tudi Napoleonu, kakor to dela Konstantinu, da ni toliko iz verskega prepričanja kolikor iz političnih ozirnov Cerkvi dal svobodo in kerščansko vero zopet povzdignil; zato mu vendar ne uide objektivno zaslužnje, katero si je pridobil za Cerkev in človeštvo; tudi Napoleon je, kakor Konstantin, zveršil veliko nalogo. Škoda, da ni zvest ostal temu svojemu poslanju; škoda, da ni ostal branivec Cerkve, ampak postal njen tlačitelj; škoda da je tudi njega bil prevzel duh prevrata, kterega je bil ukrotil v začetku, in se je dal pozneje od njega voditi.

Naj bi bil stanoviten ostal na potu, na kterega je bil krenil; naj bi se bil dal vladati dobremu duhu, ki ga je vodil v začetku, duhu dobrohotnosti in pravičnosti do Cerkve in apostolske stolice; naj bi bil vravnal svoje gospodovanje po načelih evangelija; naj bi se bil posluževal svoje neomejene oblasti: to bi bil on prestol, ki ga je povzdignil, postavil na čvrst temelj, ter ga obdržal, bil bi na njem tudi umrl. Tako pa se je vergel v naročje demonu prevratu, udal se je mračnim močem ošabnosti in vladoželjnosti, in te moči so ga stermoglavile z najvišega verhunca moči v najglobočji prepad sramote in hlapčevstva. Ker se je v svoji ošabnosti vzdignil zoper Boga, ter začel stiskati Cerkev in papeža, ktere je prej varoval, zato ga je Bog prepustil osodi, kakoršna je pred njim dosegla vse preganjavce, zato so bile zapisane tudi na steni njegove palače one grozne besede, ki jih je nekdanj nevidna roka zapisala na steno palače Baltasarjeve, besede: „Mane, Tekel, Fares.“ Veliki, silni cesar pade ko žertva za svoje grehe in hudobije, ki jih je počel zoper Cerkev, zoper svetišče Gospodovo!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz dola Košanskega. V zadnjem listu „Zg. Dan.“ je bilo kratko povedano, da je 18. nov. obhajala prostrana Košanska fara veseli praznik blagoslovljenja prenovljene in razširjene farne cerkve, posvečene sv. Štefanu papežu in marterniku. Fara je izmed naj starejih naše škofije, in postarala se je bila že preveč tudi njena farna cerkev. Kdaj da je bila pozidana, se ne vé; morda l. 1656, ali vsaj nekako o tistem času. Na kamenitnem oklepu omarice za „Ss. olja“ je vsekana letnica 1656, in takrat je pastiroval tukaj farman Janez Rampelius, ki je veliko delal in popravljaj pri cerkvah in v duhovski hiši. Fara je bila nekdanj v moči in premožna, to pričá véliki altar iz lepega marmeljna z letnico 1752 in srebernih svečnikov, nad kterih enem je vdobljeno pisanje: IBDFPCFC 1744. Stara cerkev z zvonikom vred je bila krita s kamnjem, ne s skalicami ali škrljastimi ploščami, ampak s težkimi plošami in skalami, kakor se vidi semtertje po Krasu; jelo je zatekati, lesovje pod streho in na stropu gnjiti ter se podajati, tako da je, kakor so g. dekan v pridigi omenili, že pred 20 leti rekel tedanji župnik: treba bo popravljanja.

Odlášalo se je popravljanje tako dolgo, da se je móгла cerkev od velike noči l. 1881 zapreti, ker ni bilo varno, da se ne podere streha in strop z razmočenim in razpokanim zidovjem vred. Božja služba se je opravljala od tega časa v bližnjih podružnicah. Kolika težava je bila to za vso faro, vzlasti za duhovščino! A fara je močno spešala, zaslužki na cestah in drugod so po-

nehali, letine so slabe, posebno pri sadji, ki je tukaj poglavitni pridelek; poleg tega še dva požara pri farni vasi, in druge revščine tako, da se je skoraj slehernemu zdelo nemogoče za cerkev kaj storiti, dasi so obravnave o tem tekle že od l. 1878.

Toda trdna in stanovitna volja sedanjega župnika g. Matija Torkarja je premagala vse te težave in mnogo družih zaprék, ter se je delo letošnjo pomlad pričelo in dozdej po večem dokončalo. Ostal je stari prezbiterij z velikim altarjem in kapelo na levi strani, drugo zidovje je novo in podaljšano do zvonika. Cerkev ima podobo križa, dolga je vznotraj 31 metrov, široka 9 metrov in v kapelah počez 20 metrov. Zidarsko delo je opravil g. Hočevnar iz Hrušice pod Ljubljano, tesarsko g. Pust iz Ljubljane, orglje postavil in popravil g. Berčič iz Sostrega, velika vrata, omaro v svitlo zakristijo in pokleknička — vse iz hrastovega lesa — g. Miha Zalohtar iz Št. Vida nad Ljubljano. Vsi imenovani mojstri so dela doveršili ceno in v popolno zadovoljnost faranov, in se smejo z dobro vestjo priporočati vsim, kateri imajo kaj enakih dél. Zidar in tesar sta móгла še veliko več storiti, kot je bilo poprej namenjeno in preudarjeno. Kjer prekopujejo in popravljajo staro zidovje, se veliko dela vselej pokaže še le takrat, kader se prične. Omeniti se nam zdí potrebno tudi to, da so zakristije pri cerkvah večidel na senčni strani, naj bi bilo pred altarjem bolj svitlo in suho. Toda zakristije so vsled tega skoraj povsod támne, zaduhle in vlažne, da cerkvena oprava v njih trohni in plesnuje. Bolj pripraven zavolj sprave cerkvenih reči, se nam dozdeva, je zakristijo vravnati na solučni strani; za dovoljno svitlobo pred velikim altarjem naj se drugač pomaga.

Omenjeno nedeljo, 18. t. m., so prišli preč. gosp. Janez Urbanček, dekan Bistriški iz Ternovega in med azistenco 9 duhovnov so blagoslovili ponovljeno cerkev. To je bilo menda prvo njihovo dekansko opravilo. Po blagoslovljenji so prinesli domači gospod kaplan presveto R. Telo iz podružnice v gorenji Košani, in jako ginljivo je bilo videti, kako se je Gospod vsih gospodov, Pastir vsih pastirjev, po daljnem prestanku — čez poldrugo leto — spet vernil med svojo čedo v farno cerkev. Na to so g. dekan s krepko in vsim razumljivo besedo po domače razložili pomen današnjega dne in opravila; omenili so težav pri zidanji razširjene in prenovljene cerkve, povedali faranom, kaj da naj v cerkvi iščejo, kakó se v njej obnašajo, in kaj bodo v njej nahajali. Cerkev je bila natlačena pobožnega ljudstva, ki je zvesto poslušalo vnete besede pridigarjeve. Po pridigi in darovanji so imeli g. dekan véliko sveto mašo, kateri je sledila zahvalna pesem: Te Deum. Orglal je pri sv. maši Suhorijski učitelj g. Šimen Hiti, in pel je poleg domačega pevstva posebno lepo in umetno njegov zbor kmečkih fantov, ki je toliko izurjen, da ga je veselje poslušati.

Tako je bilo končano prvo slovesno sv. opravilo v novi cerkvi na čast večnemu Gospodu nebes in zemlje, na veselje vse fare, zlasti g. župnika, kateri si je veliko prizadeval in je tudi veliko prestal, predno se je lepa hiša Božja pozidala in pod streho spravila. Obetal je, da si bo zdaj nekoliko oddahnil — daljno delo naj čaka poznejih časov. Toda skoraj, da mu ne moremo počitka prisoditi in privoliti; kajti lepo zidovje je prazno, in treba bo skerbeti za stranska altarja, križev pot, stole in kdo vé, koliko še družih potreb. Tudi stari zvonik je nekako raztergan, unazan in polomljen, naslonjen na novo cerkev. Dela in skerbi bo še dovolj, in ravno tako tudi dovolj prostora in prilike dobrotnikom, da pokažejo svojo pobožnost in hvaležnost do Boga z milimi darovi, kterih naj bi obilo g. župniku dohajalo za daljne potrebne naprave.

G. župniku in faranom ter vsim dobrotnikom bo Bog poplačal trud in težave, ktere so imeli pri delu. Deležni bodo dobrotniki vsih molitev in presvetih daritev, ki se bodo opravljale v cerkvi, dokler bo stala. Težave se bodo pozabile, a cerkev bo z Božjim varstvom ostala, in hvaležni bodo pozni rodovi njim, kateri so jo postavili!

Teržaško-koperski škof so se podali v Rim in so naznanili svoje popotvanje in priporočilo v molitev z naslednjo okrožnico: *Joannes Nepomucenus, Dei et apostolicae sedis gratia Episcopus Tergestinus et Justinopolitanus, Praelatus domesticus S. S. et Solio pontificio assistens etc. Reverendissimo Capitulo cathedrali, universoque Venerabili Clero unitarum Dioecesium Salutem a Domino sempiternam! Solemne juramentum, quod in consecratione episcopali ac denuo in capessendo regimine harum Dioecesium praestiti; item pastoralis officii ratio, nec non affectus filialis me movent, imo plane impellunt ac urgent ad visitanda Limina Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ut Summo Pontifici, Jesu Christi Vicario, juxta sacrorum canonum statuta rationem reddam de statu ecclesiarum curis meis commissarum, utque Amantissimo Patri firmissimae fidelitatis et filialis devotionis sensa tum mea, tum Venerabilis Cleri Populique fidelis, coram testata reddam, ab ipso, cui Salvator noster ovium simul et agnorum curam commisit, mihi animi robur, levamen et solatium procuraturus, dilectissimo Gregi autem Apostolicam Benedictionem, coelestium donorum auspicem, efflagitaturus.*

Deo propitio, sacram peregrinationem ad Limina Apostolorum die 22. labentis mensis aggrediar: hinc Vos, Venerabiles Fratres obsecro, ut in orationibus Vestris mei jugiter meminisse velit, quatenus „in viam pacis et prosperitatis dirigat me omnipotens et misericors Dominus: et Angelus Raphael comitetur mecum in via, ut cum pace, salute et gaudio revertar ad propria.“ Hunc in finem quoque in omnibus Missis sumenda erit Collecta ex Missa „pro peregrinantibus aut iter agentibus“ (penult. inter votiv.) usque ad meum reditum ex Alma Urbe. — Rogo insuper Venerabilem Clerum curatum, ut Fideles de scopo hujus peregrinationis sacrae edocere, meque illorum orationibus commendare velit. — Ego vero „etsi corpore absens, spiritu Vobiscum ero“ (Col. II. 5) et pro Vestro amore vices reddam ex intimo corde quotidie in orationibus meis, praesertim vero quum super sepulchris BB. Apostolorum Petri et Pauli sacrosanctum Missae sacrificium Deo offeram. Interim „pax Christi exultet in cordibus Vestris.“ (Col. III. 15.)

*Joannes Nepomucenus
episcopus.*

Sveti Frančišek Ksaverij.

V daljno Indijo čez morje
Se Ksaverij vnet podá,
Duš iskat čez dol, pogorje
Ternjeva ga pot peljá;
Ne boji se vodnih jarkov,
Ne pekočih solnčnih žarkov;
Moč ljubezni v njem plamtí,
Vse premaga, vse vkrotí.

V božni halji, križ v desnici,
Nese nauk Kristusov,
Ljudstvom v smertni še tamnici,
V radost vsih nebeščanov;
Serčno vero oznanjuje,
Jezus sam ga poterjuje;
Ko apostelj govori,
Pekla se tresó moči.

Smert, nevarnost, zavičuje,
Vedno je vesel, serčan,
Sveto vero oznanuje,
Vidi daljni ga Japan;
On, z molitvijo merliče
Iz grobov v življenje kliče,
Šibo kuge, vsako zló
S svojo zmago on prošnjó.

V prah za hramom hram se vdira
In malikov, vraž prevár;
Častno sije sveta vera,
Ko spomladni solnčni žar;
In na jutru Cerkev nova
Vstaja, raste Kristusova,
Ki si jo nevesto zbral,
S Svojo kervijó opral.

V rajsko-svitlih tam višavah,
O Ksaverij, glej na nas,
Brate v boju in težavah
Zvesto brani vsaki čas,
Da po potih tega okrožja,
Spremlja zmir pomoč nas Božja,
Da naš trud bo v Božjo čast,
Cerkvi Jezusovi v rast.

Na vse nas, ki tukaj zbrani
V Tvojo čast smo, milo zrí,
Da v ljube ni bomo vžgani,
Kot prijatelj božji Ti!
Da tud' mi vsi Božjo slavo
Širimo in vero pravo,
Svetega da križa moč
V nas odžene greha noč.

Radoslav.

Misli nedolžne deklice.

Visoko je nebó,
Nad njim pa zre okó
Čistejši ko kristal
Skoz solnca dom svetel.

Stareji ko goré,
Stareji ko vodé,
Stareji ko nebó
Še bistro zre okó.

Začelo nikdar ni,
Bolezni zanj je ni;
Ko zemlje, zvezd ne bo,
Oko še bo mladó.

Oblak zanj ni temán,
Mu noč je jasen dán;
Zato mu greh je znan,
Če v mraku tud' skovan.

Predebel zanj ni zid,
Njegov predere vid
Skoz zapor okua, vrat,
In gleda v brezna grad.

Širok je zemlje krog,
Nad njó visok obók,
Povsod pa zre okó,
Zre serce, zre rokó.

V bolnika zre doma,
Ne vbrani mu tema
Tje v ječo gledati,
V goščavo videti.

Kjer solnca žarkov ni,
Kjer nikdar ne dani;
Kjer vedno krije noč,
Očesa sega moč.

Če mislim, govorím,
Če hodim, al' stojim,
Kar gledam, poželim,
Me gleda, kedar spim.

Če reva, oh! grešim,
Mar krilo kje dobím,
Storjeno ki hudó
Bi skrilo za okó!

Nikdar, oh! ne grešim,
Če tudi vse zgubím;
Če smert vmorí teló,
Odpre mi raj zató.

Okó presveto čuj,
Nedolžno me varuj,
In angelj varh z menojo
Ostani še necoj!

Necoj — življenja dni —
Po poti stermi ti,

Nedolžno vodi tje,
Kjer krona mi cvete.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Amerikanske novice. Pij IX in američanski škofje. V provincijalnem cerkvenem zboru v Novem Jorku zbrani škofje so vernikom med drugim prav živo priporočili katoliške časnike. Škofje natezajo v pastirskem listu besede Pija IX: „Božja previdnost je v naših dnevih katoliškemu časništvu odločila veliko in tehtno poslanje, zakaj časniška dolžnost je: načela pravega reda in zveste vere, kjer so še, ohraniti in ljudi vzdigovati iz temote, v ktere jih je morebiti pahnila brezbožnost in verska vnémarnost.“ Oni (katoliški časniki) svarijo vernike pred množino malopridnih, kužnih, rogovilskih, brezverskih in pohujšljivih spisov. Opominjajo starše pred vsem drugim, da naj otroke varujejo strupa slabih časnikov, jih odvernejo od branja, ki se na vse kriplje, z mično podobo in kinčem, s priliznjenimi besedami in vabljivimi slikami prikupuje, da strupeno seme ljulike in zlobe v nespremišljene serca mladine trosi. Oni (dobri časniki) bičajo vnémarnost staršev, ki mirno gledajo, da njih otroci take preklicane bukve in časnike pogoltujejo, in se ne ganejo, ko strup začne moriti . . .

— Umerl je za lakoto. V okraju Vašingtonskem je une dni umerl 65letni David Adams — pravijo, da prav po besedi za lakoto. Dobili so pa v njegovi hiši 15.000 dolarjev. Njegovi sorodovinci pravijo, da je imel še družih 20.000 in več. Žena Adamsova pa je umerla že pred deset leti, boje tudi za — lakoto. — Raji naj bi bila po pameti jedla in pila in zraven se lahko še „naših študentov“ v testamentu spominjala, kateri bi bili vsi lepo oskerbljeni, in ne bilo bi treba „financministra“ strah biti, kaj bo ob koncu mesca, ko „gospá“ pride z zapisnikom, češ: „Plačaj!“ — za 100 in še toliko dijakov!

Srednje-afrikanško. Ker je angleški general Hicks z angleško-egiptovsko vojsko bil potert, je egiptovski namestni kralj zapovedal, da vse še ostale vojne ob Višnjevji reki naj se zedinijo v Senaaru, vojne ob Beli reki pa v Hartumu, in če ne bo drugač, pa poslednjič vse skupaj v Hartumu.

Egiptovsko ministerstvo hoče 2000 žendarmov in 6000 Beduinov poslati v Suakim in to v varstvo vojne in ljudstva, ako bi se moralo umikati iz Senaara in Hartuma. Tudi beduinske glavarje hočejo v ta namen pridobiti. (Če, in koliko se je nanje zanesti, je prašanje?)

Po poslednjih naznanilih je sovražnik že blizu Hartuma; to mesto pa da ima živeža samo za en mesec in le 2000 mož posadke, zraven tega se pa še prebivalstvo k prekucu nagiba. Vse to kaže, da se tudi umakniti egiptovski vojni ne bo moč, ker na suhem so že zaperti, po Nilu pa tudi skorej bodo.

V Indiji, kakor vradni angle ki list naznanja so l. 1882 zveri in kače končale 22.125 ljudi, in to samo na angleških posestvih; l. 1881 pa 21.427. Vlani tedaj so jih tigri pokončali 895, volkovi 278, leopardi 207, hijene 359, krokodili 202, kače pa 19.579. Goved se na ta način l. 1881 zgubilo 44.669, l. 1882 pa 46.707. Angleška vlada podeli darilo za vsako škodljivo zvér, katero kdo ubije. L. 1882 je vlada izdala na ta namen 142.000 gld., in to za 18.591 ubitih zverin in za 322.421 pokončanih kač.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sin priporoča zmešanega očeta za ljubo zdravje. — Zanimarjen mlad človek, da bi se poboljšal in prišel v pravi red. — Spreobrnjenje nesrečnih prostomišljakov. — Vse misijonsko osebstvo in verniki v srednje-afrikanškem misijonu iskreno priporočeni, da bi jih dobrotljivi Bog na prošnje N. lj. G. obvaroval hudih nevarnost, dušnih in telesnih. Tako tudi misijoni na Jutrovem, koder se razpihuje fanatizem zoper Evropejce in posebej, kar je zoper misijone. Naj bodo te zadeve priporočene zlasti tudi č. g. mašnikom v „memento,“ pobožnim dušam v osebne molitve. — Bolna oseba, kateri nobeno zdravilo nič ne pomaga, se prav živo in zaupljivo priporoča v bratovsko molitev, da bi po priprošnji N. lj. G. presv. Serca in sv. Frančiška Ksaverijana zadobila zaželjeno zdravje, in obljubi, ako zadobi milost ljubega zdravja, zahvalo očitno po „Zg. Dan.“ razglasiti.

Koledar za prihodnji teden:

3. grudna. S. Frančišk Ksav. — 4. S. Barbara. — 5. (Post.) Saba. — 6. S. Nikolaj. — 7. (Post.) — S. Ambrož. — 8. Brezmadežno spočetje M. D. — 9. Druga nedelja v Adventu.

Listek za raznoterosti.

Tombola Miklavževa bo 9. grudna v katol. družbi. Dohodki bodo za ubožne št. Jakopske konference. Vstregel bi družbi, kdor bi ji mogel kake stvarce za dobitke podeliti. Govoril bode g. katehet Keržič.

Novi škof za Banjaluko v Bosni je postal frančiškanski župnik Marijan Marković.

V černe bukve. Derznost pač strašna! V vasi nekje na Vipavskem se je mladeneč tako spozabil in v svoji neumnosti tako daleč zabredel, da je v temni noči se v plahto zavil, letal po vasi, ljudem nagajal in potem — kar je najstrašnejšega — šel pred cerkvene vrata, se tam spakoval in memogredoče strašil hodé po okoli stegnjenem pokopališču! Kam zabrede še naša mladina?! Kaj si bo še umislila? Ni dovolj, da nočni pokoj bega, pohujšuje nedolžne, memo Narsvetejšega s pokrito glavo rjove in tuli enako zverinji, — začela je burke uganjati celo s samim Svetišem in z mertvimi!

Kaj se ne boji tak hudoben človek, da bi ga Bog v tistem trenutku ne udaril? „Z Bogom ni se šaliti!“

Občinski možje, starši — v kraj z zverinjo! Ne pustite okrog dirjati mladine: težka odgovornost vas čaka! Kaj pa še le tiste kerčmarje, ki ponočnjakom gerla nalijajo in s pijačo pamet mešajo!

V **Goriškem centralnem semenišu** je vsled smerti preč. g. Štef. Kocijančiča izpraznjena stolica za nauke sv. pisma stare zaveze; torej je za to službo pismena in ustmena poskušnja odločena na 20. in 21. dan bližnjega mesca grudna. Gg. duhovni, želeči se poskušnji podvreči, prešnji dan izročijo pa. vodstvu središnjega semeniša dotično prošnjo s spričevali starosti, naukov in službá.

Iz Maribora. Stolni kapitel lavantinski naznanja, da p. n. preč. g. Franc Sorčič, infulirani stolni prošt, vitez železne krone III. reda, kn. šk. konzistorijalni svetovalec, namestni predsednik prosinodalnih izpitov, ravnatelj pisarne kn. šk. ordinarijata, so po dolgi bolezní, previdni s ss. zakramenti za umirajoče, 22. nov. 1883, ob 4 jutraj v 66. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspali. Pokop je bil 23. t. m., zadušnice pa v saboto 24. t. m. predpoldnem ob 8 v stolni cerkvi.

Dobrotni darovi.

Sveta Gora pri Gorici (nekaj zgodovinskih črtic o tej božji poti, o odpustkih itd.); 28 str. **Devetdnev- nica k Materi Božji na Sveti Gori**, 39 str. Obé prijetni mali knjižici sostavil A. Č., in natisnjeni ste v Gorici, ter se dobivate tudi v katol. bukvarni. Zlasti prijetlom slavne božje poti „Sv. Goré“ bode z njima dobro vstreženo.

Na Jutrovem, kakor iz Sajgon-a naznanjajo, se je že pričela vojska med Francozi in Tonkinci v edinosti s Kino.

Vprašanje in odgovori. Vpraša se: Kaj naj se mlade hčere učijo? Odgovor se glasi:

Učite jih čedno brati, številiti; učite jih zdrave jedi kuhati; učite jih prati, likati, nogovice plesti, obleko si šivati in pošteno srajco narediti.

Učite jih kruh peči. Učite jih, da zdrav živež veliko zdravil prihrani.

Učite jih, da le tisti je varčen, kateri manj izdaje kot dobiva, in da vsi, ki več izdajejo kot pridobivajo, morajo obožati.

Učite jih, da plačana platnena obleka se bolje po- daja, kakor pa svilnata, ako dolg na nji visí.

Učite jih, da dvoje zdravo, polno lice je več vredno, kakor pa 60 vsled mehkužnosti ječnih lepoticij.

Učite jih močne čevlje in spodobno obleko nositi.

Učite jih, da z nečimerno gizdostjo in presiljenim lišpom se kazi podoba Božja.

Učite jih priproste biti, v Boga zaupati, si same pomagati in pridno delati.

Učite jih, da namesto je je, — ne, ne ni lepo, cele koše beséd razsuti.

Učite jih modre biti, in naj se ne reče: kolikor je stareji, toliko bolj ji jezik teče in klepeče.

Učite jih, da le vera in poštenost človeka dela srečnega in zadovoljnega.

Učite jih bežati in vpiti, kader je nedolžnost v nevarnosti.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Kočevje je do 31. grudna razpisano. Za Stari log je razpisano do 10. grudna pridajšano. — Čast. g. Aug. Turk pride iz Borovnice v Teržič, in čast. g. Jož. Pekovec iz Spodnje Idrije v Knežak za duh. pomočnika.

V Teržaški škofiji. Čast. g. Jern. Križaj, duh. pom. v Loki, postal je administrator kuracije Pomijanske. — Čast. g. Fr. Comisso, provisor v Karsu, je postal administrator župnije Černiverške. — Čast. g. Peter Zobar, duh. pom. v Umagu, gre za kapelana v Kars. Čast. g. Štef. Destradi z Operta v Umago. — Čast. g. Mart. Prenc, administrator v Kozljaku, za administr. v Ivanac. Čast. g. Jak. Leben, kapelan v Gradinji, za administratorja v Račice. — Čast. g. Luka Možina, kapelan na Berdih, za kapelana v Gradinjo. — Umerl je 12. t. m. preč. Jan. Mar, Sinčič, kapitelski dekan v Terstu, semeniški vodja itd. R. I. P.

Teržaški okraj bode odsihmal razdeljen v dve dekaniji: v Teržaško in Opčinsko. K prvi se bo štel mesto Terst s predmestjema Gvardiela in Ro- jan, pa župnija Štedenj in kuracija Barkola; — k drugi pa Opčina, Kontovelj, Prosek, Sv. Križ, Bazovica, Natinara in kapelanija Li- pica. Za Teržaško dekanijo je postal dekan preč. g. dr. Janez Šust; za Opčinsko pa preč. g. Fr. Čebu- lar, župnik na Opčini. — Razpisana do 31. grudna je častna služba stolnega dekana pri stolnem kapitelnu v Terstu.

Za študentovsko kuhinjo: Dr. J. Svetina 2 gld. — Preč. g. dekan J. Porenta 2 gld. — Čast. g. župnik Jan. Tavčar 3 gld. — Čast. g. župnik Jan. Keršič 5 gld. — Čast. g. župnik Š. Jaklič 1 gld. — Ad majorem Dei gloriam 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Žabnica po čast. g. Lor. Rozmanu 7 gld. in 1 šmarni tolarček. — Stara Loka po preč. g. dekanu M. Kožuhu zopet 5 gld. 98 kr. — Zbirka v Št. Lorencu, poslana po čast. g. župniku Ant. Hočevarji, 16 gld. 26 kr. — Fr. Budinek 5 gld. — Po čast. g. župniku J. Jakliču 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Po čč. gg. Uršulinarah 4 gld. 93 kr. — Iz Mošenj 12 gld. — Gospa M. Jenčič 1 gld. — Gospa P. Mrak 1 gld. — Po preč. g. župniku J. Krese-tu 25 gld. — Ana Trontelj 30 kr. — Iz Rib- nice 1 gld. 55 kr. — Iz Starega Terga pri Ložu 30 gld.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. župnik Fr. Jarc 4 gld. 90 kr. — Antonija Miklavec 1 gld. — M. Š. 1 gld. — Čast. g. župnik Jan. Tavčar 1 gld. — Ad majorem Dei gloriam 10 gld. — Andr. Jan po preč. g. župniku K. Tedeschi-u 10 gld.

Za sv. Očeta: Iz Št. Vida po čast. g. župniku Š. Jakliču 20 gld., 1 ces. cekin za 5 gld. 50 kr. in 1 staro dvajsetico. — Iz Cirknice po preč. g. dekanu Jan. Po- rentu 6 gld. — Preč. g. župnik dr. Juri Sterbenc 2 gld. — G. Fr. W. 5 gld. — Žabnica po čast. g. Lor. Roz- manu 26 gld. — Č. g. župnik A. Dremelj 1 gld. 50 kr.

Za bratovščino Naše ljube Gospé presv. Serca: Jan. Šoberl 1 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Iv. Južina 50 kr. — Ad majorem Dei gloriam 3 gld.

Za vstav duhovnov prestopivših iz razkolništva v Carigradu: Ad majorem Dei gloriam 5 gld.

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Preč. g. župniku k previs. pomiloščenju serčno čestitujoč dr. J. S. 2 gld.

Za Leopoldinsko bratovščino: Po preč. g. dekanu M. Kožuhu 1 gld. 82 kr.

Za najbolj ubožno cerkev: Neimenovan 5 gld.

Za afrikanski misijon: Po preč. g. dekanu M. Ko- žuhu 2 gld. 20 kr. — Čast. g. župnik Jak. Marolt 2 gld. — Iz Horjula po čast. g. župniku 4 gld. 66 kr. — S Križev pri Teržiču po čast. g. župniku Fr. Vohincu zbirka 1 gld. 50 kr. — Čast. g. župnik J. Tavčar 1 gld. — Čast. g. župnik Al. Košir 5 gld. 50 kr.

Za gosp. Buhov misijon: Preč. g. dr. J. Šterbenc 2 gld.

Za bratovščino sv. Leopolda v podporo misijonarjem v severni Ameriki: Gospa Antonija Miklavec 1 gld.

Za Marijino bratovščino v podporo misijonarjem v srednji Afriki: Gospa Antonija Miklavec 1 gld.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Ad majorem Dei gloriam 10 gld.

Gosp. Val. Lahu za novo kapelo v Bosni: Ad ma- jorem Dei gloriam 50 gld.

Za najpotrebniši misijone: Ad majorem Dei gloriam 20 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. A. V s: Storilo se bo, kar bo moč. Hvala! — G. Šim. Križm.: Odpravnitvu je naznanjeno zarad sprem. napisa. — P. H—n: Sporočilo g. J. opravili, in v drugem skusimo vstreči. — V. K.: Dobri nasvêt oddan na dotično mesto in drugo opravljeno. — G. —l—: Precej pribod.; prav serčna hvala! Pač res, da Sl. imamo malo prijateljev, in nasprotniki ne mara hočejo tudi to pozabiti, da je zdaj „il grande im- pero“ z Rimom v prijateljstvu.